

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Zimowe Ptakoliczenie 2022 r.

**OEPL w Jeziorach Wysokich
Nadleśnictwo Lubsko**

#zptasiejperspektywy

www.lasy.gov.pl

- **Zimowe Ptakoliczenie** jest akcją edukacyjną, podczas której liczymy te gatunki ptaków, które zimą można spotkać **najbliżej człowieka**.
- Dzięki wynikom, dostarczanym przez uczestniczących w akcji wolontariuszy, ornitologów tworzą zestawienia najliczniej spotykanych ptaków.
- Krajowym organizatorem akcji jest **Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków**.

Informacje: [Zimowe Ptakoliczenie | 28-30 stycznia 2022 - OTOP](#)

Jak wziąć udział w akcji?

- **Zimowe Ptakoliczenie** polega na obserwacji ptaków w najbliższym otoczeniu człowieka np. przy karmniku, w ogródku, w parku itp.
- W akcji może wziąć udział każdy: można dołączyć do wycieczek organizowanych przez wolontariuszy OTOP lub liczyć ptaki indywidualnie.

Karmnik w OEPL w Jeziorach Wysokich

- W roku 2022 Zimowe Ptakoliczenie odbywa się 28, 29 i 30 stycznia.
- W piątek, sobotę lub niedzielę należy poświęcić na liczenie **przynajmniej godzinę**.
- Rozpoznajemy zarówno gatunki, jaki i liczebność.
- Wyniki obserwacji ptaków wpisujemy do specjalnie przygotowanej **Elektronicznej Karty Obserwacji** (dostępnej na stronie internetowej OTOP już od 20 stycznia).

Szczygieł przy karmniku

Wróbel

Powszechnie znany ptak ściśle **związany z osadami ludzkimi** i tylko wyjątkowo gniazduje poza nimi.

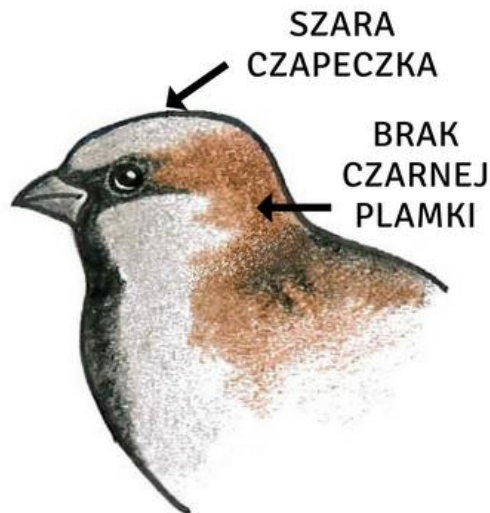
Samiec (na zdjęciu) z kasztanowatym karkiem, **szarą czapką** i czarnym gardłem. Samica jaśniejsza – szarobrunatna.

Wróbel jest prawdopodobnie **najdłużej związanym z człowiekiem** ptakiem. Uważa się, że skolonizował ludzkie osady przed kilkoma tysiącami lat. Podobny do niego **mazurek** ma **brązową czapeczkę** i czarną **plamkę** na białym **policzku**.

20 MARCA MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WRÓBLA

WRÓBLE ŻYJĄ TAM, GDZIE MIESZKAJĄ LUDZIE. JEST ICH JEDNAK W MIASTACH CORAZ MNIEJ. SĄ PRZEGANIANE PRZEZ WIĘKSZE PTAKI, JAK WRONY, GAWRONY I SROKI. UBYWA MIEJSC, GDZIE MOGĄ ZAKŁADAĆ GNIAZDA. BRAKUJE IM JEDZENIA. JEŚLI CHCECIE POMÓC WRÓBŁOM, WIESZAJCIE SKRZYŃKI LĘGOWE. POZOSTAWIAJCIE TEŻ NIESKOSZONE FRAGMENTY TRAWNIKÓW – ZNAJDĄ TAM NASIONA TRAW, KTÓRYMI SIĘ ŻYWIĄ.

WRÓBEL ♂

MAZUREK (KUZYN WRÓBLA) ♂

Szczygieł zwyczajny

Mniejszy od wróbla,
karminowoczerwona „twarz” tzw.
maska (u samicy jaśniejsza),
czarne skrzydła z żółtym pasem,
białe policzki, jasny spód ciała.

Pokarm: głównie nasiona
chwastów, przede wszystkim ostów.
Wiosną także bezkręgowce np.
meszki.

Szczygły najchętniej zasiedlają
nizinne lasy, aleje i sady, parki. Są
towarzyskie, mało płochliwe, poza
sezonem lęgowym dobierają się w
stadka i razem szukają pożywienia
na łąkach i pastwiskach.

Czczotka zwyczajna

Samiec (w szacie godowej) z różową piersią i gardłem oraz **karminową plamą na czole**. Na skrzydle dwa wąskie, białawe paseczki.

Samica bez barwy różowej w upierzeniu. Dziób krótki, żółtawy. Pokarm: głównie nasiona.

Co kilka lat, w naszym kraju, pojawia się wyjątkowo dużo czeczotek, które **przybywają do nas z północy**. Są towarzyskie i tworzą hałaśliwe, ruchliwe stada.

Jemiołuszka

Podobnie jak czeczotki, jemiołuszki można spotkać w Polsce na zimowisku **w dużych stadach.**

Na głowie sute upierzenie z **charakterystycznym czubem.**

W naszym kraju jemiołuszka związana jest z zadrzewieniami, parkami i lasami liściastymi, w których występują owocujące drzewa i krzewy.

Średnio liczny lub nieliczny ptak przelotny i zimujący.

Czyż

Drobny ptak, wyraźnie mniejszy i delikatniejszy od wróbla. **Samiec** z czarną czapeczką i plamką na gardle. **Samica** znacznie mniej żółta.

Czyż jest ptakiem towarzyskim i w okresie pozalęgowym tworzy **ruchliwe stada**, które żerują na drzewach wyjadając nasiona w akrobatycznych pozach.

Gil

U samca (po prawej – niżej od samicy) wierzch popielaty, spód różowoczerwony, skrzydła i ogon czarne, biały pasek na skrzydle. **U samicy** spód różowobrazowy.

Gila znamy głównie z okresu zimowego, gdy **pojawia się w stadkach** na drzewach z owocami, natomiast w okresie lęgowym jest ptakiem skrytym i trudno go zobaczyć.

BOGATKA

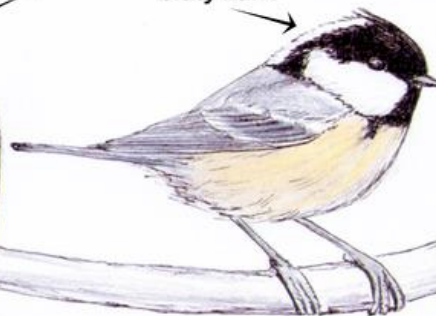
13,5-15 cm

czarny krawat

SOSNÓWKA

10-11,5 cm

biały kark

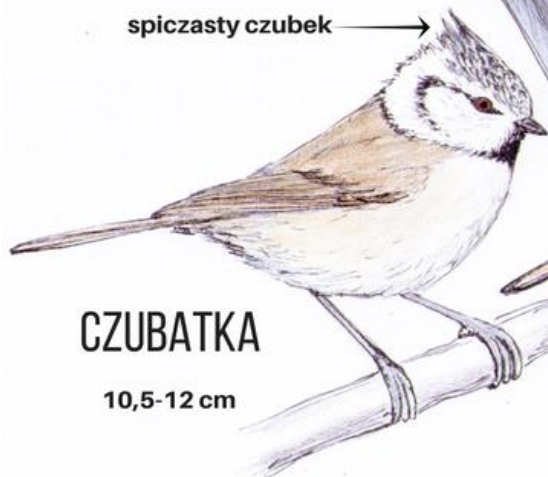
MODRASZKA

10,5-12 cm

niebieski "borecik"

spiczasty czubek

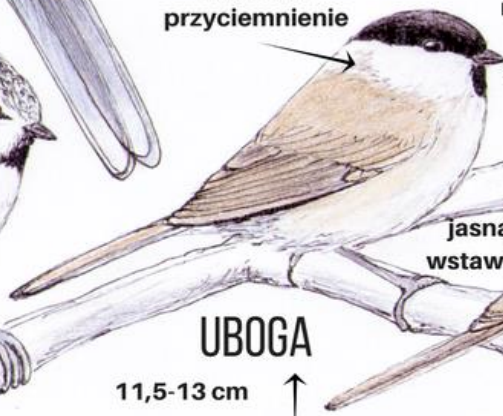

CZUBATKA

10,5-12 cm

brązowe przyciemnienie

mały śliniak

UBOŻA

11,5-13 cm

jasna wstawka

zwykle duży śliniak

CZARNOGŁÓWKA

12-13 cm

↑
trudne do odróżnienia

rys. Róża Brytan, Nadleśnictwo Celestynów

Bogatka

Najczęściej obserwowany ptak podczas corocznego Zimowego Ptakoliczenia

w Ośrodku Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Jeziorach Wysokich.

Największa z naszych sikor.

Głowa czarna z białymi policzkami, przez środek żółtej piersi i brzucha przebiega czarny pas (u samca szerszy i dłuższy).

Bogatka wyróżnia się spośród innych ptaków wyjątkowo bogatym repertuarem głosów.

Pokarm: rozmaite owady i pająki, także nasiona i owoce.

Modraszka

Zgrabna i ruchliwa **sikora**,
mniejsza od bogatki. Wyróżnia ją
m. in. **niebieska** czapeczka.

Modraszka przebywa u nas przez
cały rok, choć w rzeczywistości
część ptaków odlatuje, a inne
przybywają na zimę z północy i
wschodu Europy.

Pokarm: owady i nasiona.

Jest liczным ptakiem
zamieszkującym różnego typu
lasy, parki, ogrody, sady.

Rudzik

Rudzika łatwo rozpoznać po rdzawym przodzie ciała obejmującym twarz, gardło i pierś. Mniejszy od wróbla.

Zamieszkuje różnego typu lasy i zadrzewienia z bujnym podszytem i runem, stare parki i ogrody.

Wytrawny śpiewak.

Wiedzie **skryty tryb życia**.

Pokarm: bezkręgowce, zwłaszcza chrząszcze i mrówki, także owoce i nasiona.

Wędrowny. Przyłot: III-IV, odlot: IX-X; **część ptaków zimuje**.

Kowalik

Krępa sylwetka ze stosunkowo dużą głową, krótkim ogonem i mocnym, dłutowatym dziobem.

Siedliskiem kowalika są starodrzewy liściaste i mieszane, parki, aleje starych drzew, zadrzewienia śródpolne, większe ogrody.

Zjada **owady** i ich larwy, pająki i inne bezkręgowce, zimą nasiona i drobne owoce.

Ciekawostka: kowalik potrafi schodzić po pniu głową w dół.

Grubodziób

Masywny ptak, większy od wróbla, z **dużą głową** i wyjątkowo mocnym dziobem. Potrafi wyłuskiwać pestki z owoców.

W porze lęgowej jest ptakiem leśnym przebywającym w koronach drzew, gdzie trudno go dojrzeć, a jesienią i **zimą pojawia się w stadach** na bardziej otwartych terenach, żerując często na ziemi.

Kwieczoł

Dość duży ptak, wielkością zbliżony do kosa.

Wierzch ciała brązowy, głowa popielata. Cały spód ciała z plamkami na beżowym tle.

Kwieczoły są aktywnymi, rzucającymi się w oczy i hałaśliwymi ptakami.

Często gniazdują w luźnych koloniach na skrajach zadrzewień lub w parkach.

Zimą skupiają się często w **stada**, obsiadające drzewa i krzewy z **owocami**.

Sójka

to najbardziej barwny ptak z **rodziny krukowatych**.

Jej ozdobą są **błękitne**, prążkowane **pióra na czarnych skrzydłach**.

W locie ma charakterystyczną sylwetkę z zaokrąglonymi skrzydłami.

Sójka pełni funkcję „**strażnika lasu**”. Alarmuje głośnym skrzekiem, kiedy zauważy potencjalnego drapieżnika lub człowieka.

Pokarm: drobne kręgowce, owady, jaja ptaków, a także pokarm roślinny zwłaszcza żołądzie.

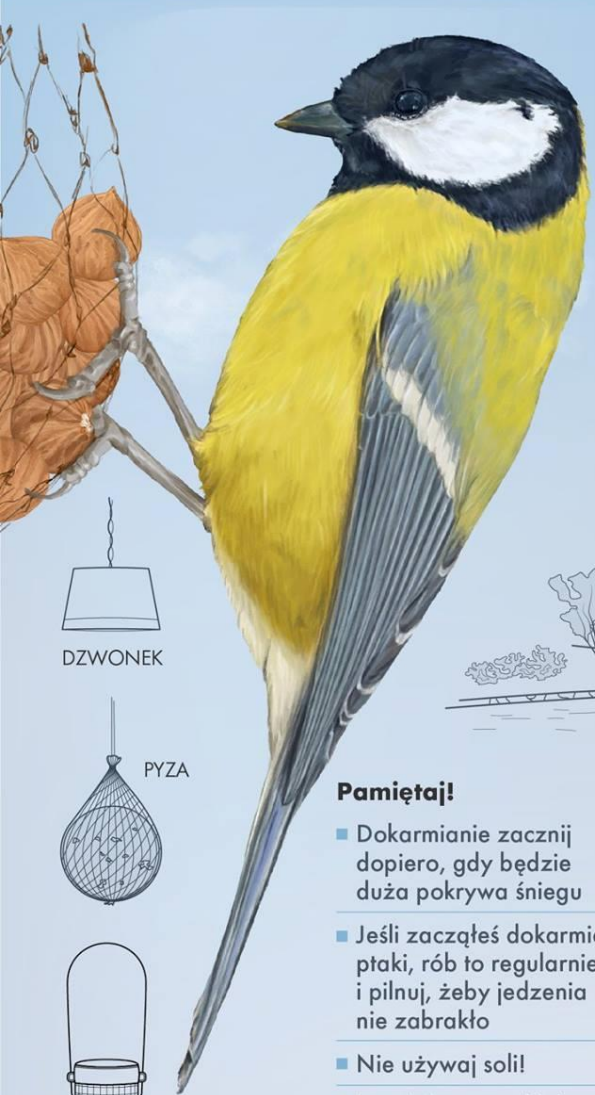
Dzięcioł duży

Średniej wielkości dzięcioł o białoczarnym ubarwieniu z czerwonym podogoniem.

Samiec ma czerwoną plamę na potylicy, której pozbawiona jest samica.

Dzięcioł duży to **najpospolitszy** i najbardziej wszechstronny dzięcioł występujący we wszelkich drzewostanach. W okresie zimowym główny pokarm dzięcioła stanowią **nasiona sosnowe**. By je wydobyć rozkuwa szyszki, które wtyka w szczelinę pnia drzewa. Czyni to stale w tych samych miejscach, które nazywamy „kuźniami”.

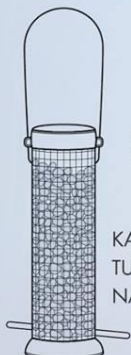
JAK MĄDRZE DOKARMIAC PTAKI?

DZWONEK

PYZA

KARMIK TUBOWY NA ORZECHY

Ptaki duże

z parków miejskich

np. łabędzie nieme, kaczki krzyżówki

GDZIE DAJEMY JEŚĆ

Nie wrzucamy pokarmu do wody!

W miejscu spokojnym i czystym (na trawniku w parku, nad brzegiem rzeki).

Powinno być na tyle odstępnięte, aby w razie zagrożenia ptaki mogły zareagować, uciec i bez problemu wzbić się w powietrze.

CZYM DOKARMIAMY

Ziarna zbóż

(słonecznik pastewny, proso, kasze, kukurydza, płatki owsiane)

Gotowane warzywa

- pokrojone, **nie solone!** (marchew, ziemniaki, buraki, kapusta)

Zastanów się

Warto posadzić w ogrodzie rodzime krzewy, które mogą być nie tylko ozdobą, ale także ptasią stołówką w zimie - np. bez koralowy, jarząb pospolity, dereń, dzika róża, bez czarna, kalina koralowa, głóg, tarnina

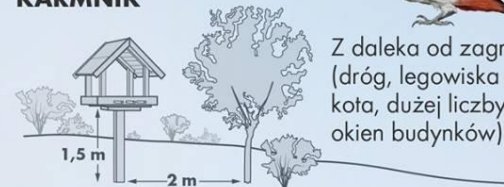
Ptaki małe,

które przylatują do karmnika

np. sikory, kosy, dzięcioły, kowaliki, gile, dzwońce, raniuszki, mazurki, wróble, szczygły, grubodzioby

GDZIE USTAWIAMY KARMIK

Z daleka od zagrożeń (dróg, legowiska psa, kota, dużej liczby ludzi, okien budynków).

W miejscu dobrze widocznym, umożliwiającym swobodne wzbicie się do lotu. Dobrze, aby w pobliżu było drzewo czy krzew, gdzie ptaki mogą usiąść, zjeść i odpocząć.

Drobne ziarna zbóż

(słonecznik pastewny, proso, czarnuszka, płatki owsiane i ryżowe)

Słonina

(niesolona, nie może wisieć dłużej niż 2 tyg.)

CZYM DOKARMIAMY

Pyzy dla ptaków

(gotowe mieszanki tłuszczowo-nasienne w formie kul lub dzwonek w papierowym kubku)

Orzechy

(włoskie, ziemne niesolone, laskowe) oraz **suszone owoce** (niekandyzowane)

Dziękujemy za uwagę!

Źródła:

<https://otop.org.pl/2022/01/12/zimowe-ptakoliczenie-28-30-stycznia-2022/>

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/infografiki/jak-madrze-dokarmiac-ptaki>

<https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/lesnoteka-1/ptaki>

<http://www.ptaki.info>

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe

Opracowała: Ilona Mrowińska
Fot. Paweł Mrowiński
Infografiki: Lasy Państwowe

www.lubsko.zielonagora.lasy.gov.pl
www.facebook.com/oepl.jeziory.wysokie

www.lasy.gov.pl